

Samarbeidspartnere:

Dyrebeskyttelsen Ringerike & Omegn
Dyrebeskyttelsen Sogn og Fjordane
Dyrebeskyttelsen Tønsberg/Horten
Dyrebeskyttelsen Bergen
Dyrebeskyttelsen Halden
Dyrebeskyttelsen Oslo & Omegn
Norsk Liga for dyrs rettigheter
F.O.D. i Trondheim
Manimal

*Spørsmålet er ikke: Kan de tenke? Eller: Kan de snakke?
Men: Kan de lide?*

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Oslo, 19.01.2007

Svar på høring om forslag til lov om bruk av levende biologisk materiale fra dyr ved medisinsk behandling av mennesker

Dyrevernulliansen er en stiftelse som dokumenterer og motarbeider dyremishandling, særlig innen industrielt landbruk, pelsdyroppdrett og dyreforsøk.

Dyrevernulliansens mål er et samfunn der dyr respekteres som sansende individer med egne rettigheter. Vi arbeider derfor for at alle dyr skal få oppfylt "de 5 friheter":¹

- Frihet fra sult og tørste.
- Frihet fra fysisk ubehag.
- Frihet fra smerte, skade og sykdom.
- Frihet fra angst og frykt.
- Frihet til å utføre naturlig adferd.

Dyrevernulliansen er prinsipielt motstander av alle dyreforsøk der én eller flere av de 5 frihetene ikke oppfylles. Grunnlaget for dette er forutsetningen om at dyr har evne til å kunne lide. Arbeidet mot dyreforsøk er en hovedprioritet for stiftelsen, som bl.a. representerer dyrevernulliansjonene i det statlige Forsøksdyrutvalget.

Innen forsøksdyrområdet er det særlig tre strategier som benyttes for å redusere antall dyr som brukes i forsøk og for å forbedre forholdene for dyrene: 'Replacement', 'Reduction' og 'Refinement' - de såkalte tre Rene. Andre strategier som er lansert er 'rejection' (avvisning) og 'redirection' (omfordeling). Med rejection menes å avvise forsøk som ikke er tilstrekkelig vitenskapelig motivert eller som påfører dyrene sterk lidelse. Redirection innebærer å forandre strategi eller omfordele satsningsmidler for å nå et gitt mål, for eksempel fra forskning på kreftbehandling til anti-røykekampanjer for å redusere antallet dødsfall som er forårsaket av røyking.²

En mer offensiv satsing på alternativer til xenotransplantasjon (f.eks. allotransplantasjon, kunstige organer, diagnostikk og menneskelige stamceller) ville sannsynligvis bidra til å redde

¹ "De 5 frihetene" ble opprinnelig utarbeidet av Brambell-komiteén i England, som utredet dyrevelferd på vegne av den engelske regjering. "De 5 frihetene" er i dag internasjonalt aksepterte utgangspunkter for god dyrevelferd.

² St.meld. nr. 12 2002–2003 Om dyrehold og dyrevelferd, 2003.

flere menneskeliv, og samtidig oppfylle Stortingets mål om å redusere antallet forsøksdyr som behøves til forskning³.

Slike strategier vil oppfylle kravene til 'redirection', i motsetning til den satsingen på xenotransplantasjon som lovforslaget åpner for. En satsing på xenotransplantasjon vil utvilsomt føre til en økning i bruk av forsøksdyr. Dyrevernalliansen er følgelig primært av den oppfatning av xenotransplantasjon bør være forbudt i Norge.

Kommentarer til selve lovforslaget

Under forutsetning av at lovutkastet som åpner for bruk av xenotransplantasjon vedtas, bør følgende grunnleggende prinsipper inkorporeres:

- Bruk av primater har av flere instanser blitt ansett som særlig dyreetisk problematisk.⁴ Det er blant annet vanskelig, om ikke umulig, å oppfylle de sammensatte velferdsbehovene til primater under de sterile forholdene som kreves for oppstalling av kildedyr til xenotransplantasjon. Primater må følgelig ikke tillates brukt til xenotransplantasjon eller forskning på dette.
- Det er tenkelig at ett dyr kunne brukes til å forsyne mange personer, ettersom flere organer hos dyr kommer i par eller er unnværlige på kort sikt. Sekvensiell fjerning av organer, hvor dyret våkner opp mellom inngrepene, vil utsette dyr for gjentatte belastninger, og må betraktes som uetisk og ulovlig under enhver omstendighet.⁵
- Det er sannsynlig at kildedyr vil være disponert for sykdom relatert til transgenitet (f.eks. blindhet, nedsatt fertilitet og blindhet er dokumentert).⁶ Mange mindre lidelser kan medføre store belastninger for dyret. 'Humane endpoints' er et internasjonalt akseptert prinsipp som er utviklet for å forebygge uforsvarlige belastninger for dyr i slike situasjoner.⁷ Humane endepunkter - objektive velferds-kriterier som ikke vil bli overskredet - bør være en forutsetning ved bruk av dyr i xenotransplantasjon.

Med vennlig hilsen

Anton Krag
vitenskapelig rådgiver

³ St.meld. nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd & Innst.S.nr.226 (2002-2003).

⁴ The Advisory Group on the Ethics of Xenotransplantation, Animal Tissue into Humans, The stationary Office, 1996. & NOU 2001:18 Xenotransplantasjon.

⁵ Fiane A. E. et al., Ethical Aspects of Xenotransplantation, Tidsskrift for den Norske Legeforening, 122: 2002.

⁶ Dahl K. et al., Outline of a risk assessment: The welfare of future xeno-donor pigs, Animal Welfare, 12:219-237, 2003.

⁷ Melvin B. D., Humane Endpoints for Animals Used in Biomedical Research and Testing ILAR Journal, 41(2), 2000.